

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Навчальний посібник

Київ • Алерта • 2023

УДК 351.746.1 (477)
Т15

Рецензенти:

- Пригунов П.Я.** – кандидат психологічних наук, професор, директор департаменту з питань безпеки, оборони, діяльності органів юстиції та запобігання корупції Секретаріату Кабінету Міністрів України;
- Рижов І.М.** – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
- Артюшин Г.М.** – доктор педагогічних наук, професор.

Т15 Тактична медицина для суб'єктів забезпечення державної безпеки України: навч. посіб. / Романов І. В. та ін. Київ: Алерта, 2023. 448 с.

ISBN 978-617-566-768-2

Курс тактичної медицини, спрямований на підготовку суб'єктів забезпечення державної безпеки України, які не мають спеціальної медичної освіти, але в умовах вогневого контакту з противником будуть надавати першу невідкладну допомогу під час проведення спеціальної операції (заходу). Підготовка військовослужбовців з тактичної медицини проводиться відповідно до програми «Порятунок життя під час бою» (Combat Life Saver (CLS), а також програми «Тактичної допомоги пораненим під час вогневого контакту з противником» (Tactical Combat Casualty Care (TCCC).

**Створено за підтримки добровольчого формування
територіальної громади № 42 м. Києва «Легіон Оболонь»**

УДК 351.746.1 (477)

ISBN 978-617-566-768-2

© Колектив авторів, 2023,
© Видавництво «Алерта», 2023.

Авторський колектив

- Недужа І.Л.** – начальник військово-медичної служби,
лікар військово-медичної служби;
- Меленті Є.О.** – кандидат технічних наук, доцент;
- Вісловух В.А.** – кандидат юридичних наук, професор;
- Романов І. В.** – кандидат військових наук,
старший науковий співробітник;
- Тонконог І.О.** – старший викладач спеціальної кафедри;
- Демченко О.М.** – старший викладач спеціальної кафедри;
- Кочкін В.Г.** – старший викладач спеціальної кафедри;
- Шовкун В.М.** – доцент спеціальної кафедри;
- Черноус В.Д.** – доцент спеціальної кафедри;
- Шапар О.В.** – інспектор II категорії
(з психологічного забезпечення);
- Грінін С.В.** – старший викладач спеціальної кафедри;
- Черновол Е.О.** – викладач спеціальної кафедри;
- Дербун Я. В.** – командир ДФТГ № 42
м. Києва «Легіон Оболонь»;
- Плотнік А.В.** – начальник штабу ДФТГ № 42
м. Києва «Легіон Оболонь»;
- Коваленко Г.В.** – доброволець ДФТГ № 42
м. Києва «Легіон Оболонь».

ЗМІСТ

Авторський колектив	3
Перелік аббревіатури та термінологія скорочень	7
Передмова	13

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

§ 1. Основи анатомії та фізіології людини.....	15
§ 2. Гемодинаміка	60
§ 3. Гігієна та профілактика захворювань	79

РОЗДІЛ 2. МЕДИЧНА ДОПОМОГА ПОРАНЕНОМУ В ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ (ЗАХОДУ)

§ 1. Основи тактичної медицини (Combat Lifesaver).....	87
§ 2. Критична кровотеча	103
§ 3. Стандарт підготовки I-СТ-3	125
§ 4. Допомога пораненому у зоні проведення спеціальної операції (заходу) під вогнем противника.....	133

РОЗДІЛ 3. ТАБЕЛЬНЕ СПОРЯДЖЕННЯ ДЛЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ (ЗАХОДУ)

§ 1. Види ушкоджень в бойових умовах	139
§ 2. Травми очей. Травми живота.	152
§ 3. Проникаючі поранення.....	159
§ 4. Аптечка IFAK (Individual First Aid Kit), Індивідуальна аптечка для надання першої медичної допомоги)	175
§ 5. Особливості застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі	185
§ 6. Надання домедичної допомоги при гострих порушеннях дихання в бойових і не бойових умовах	190

§ 7. Надання домедичної допомоги при переломах, вивихах, розтягах в бойових і небойових умовах.....	201
§ 8. Переміщення пораненого в укриття в бойових і не бойових умовах	210
§ 9. Алгоритм MARCH	221

РОЗДІЛ 4. ВІЙСЬКОВА МЕДИЦИНА НА ПОЛІ БОЮ

§ 1. Організація бойового вишколу суб'єктів забезпечення державної безпеки України з тактичної медицини	234
§ 2. Перша медична допомога військовослужбовцю при пораненнях, переломах кісток, інших травмах	256
§ 3. Надання домедичної допомоги в червоній, жовтій та зеленій зонах	281

РОЗДІЛ 5. ОСНОВИ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ. ПРОТИЕПІДЕМІЧНИЙ ЗАХИСТ ОСОБОВОГО СКЛАДУ

§ 1. Поняття про епідемії.....	285
§ 2. Особливості організації та проведення протиепідемічних заходів при веденні бойових дій в умовах застосування противником біологічних засобів	298
§ 3. Дезінсекція	306
§ 4. Біологічна зброя	312

РОЗДІЛ 6. АСЕПТИКА ТА АНТИСЕПТИКА. РАНОВА ІНФЕКЦІЯ

§ 1 Інфікована рана	345
§ 2. Основи десмургії.....	360
§ 3 Вчення про рану	391
§ 4. Перша допомога при кровотечі і травматичному шоці.....	397

РОЗДІЛ 7.
ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ЗАБОЯХ, ЗАКРИТИХ
ПОШКОДЖЕННЯХ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ,
РОЗТЯГУВАННЯ ЗВ'ЯЗОК І ВИВИХАХ

§ 1. Перша допомога	403
§ 2. Перша допомога при переломах кісток	406
§ 3. Перша допомога при пораненні та ураженні очей.....	410
§ 4. Перша допомога при пораненні носа, вуха і горла.....	416
§ 5. Перша допомога при опіках та відмороженнях	420
§ 6. Перша допомога при ураженні засобами масового ураження	425
§ 7. Перша допомога при ураженні хімічною зброєю	432
Список використаних джерел	437

Навчальне видання

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Навчальний посібник

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
В. С. Жиборовський

Підписано до друку 07.04.2023 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 26,04.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25; (099) 607-97-62.

E-mail: alerta@ukr.net, веб-сайт: alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.